Štev. 172. V Ljubljani, petek dne 21. junija 1912. Leto I.

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravništvu mesečno K 1·20, z dostavljanjem na dom K 1·50; s pošto celoletno K 20·—, polletno K 10·—, četrtletno K 5·—, mesečno K 1·70. — Za inozemstvo celoletno K 30·—. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Slovenska akademija.

Ob velikih slavnostnih prilikah se pokaže kako nam manjka velikega znanstvenega zavoda, ki bi primerno reprezentiral našo kulturo. Danes imamo »Slovensko Matico«, toda Matica in Akademija ne razpolaga z onimi sredstvi, ki bi ji omogočevali veliko delo.

Ob priliki Aškerčeve smrti se je pokazalo, da se drug na drugega zanaša, zato ni bilo parte, in zunanji svet ni vedel, kam naj naslavlja izjave sožalja. Ali mesto, ali Matica, ali Pis. podp. društvo? Mesto je preskrbelo pogreb in je storilo svojo dolžnost — Matica je mislila, da nima posebnih dolžnosti, ker je Aškerc odklonil odborništvo — »Pis. podp. društvo je dalo grobnico — kaj več storiti ni smatralo za svojo dolžnost.

Vsak je storil svoje — vendar je manjkalo vodilne, reprezentančne sile. To bi nam morala biti **akademija**, kakor jih imajo drugi srečnejši narodi.

Akademije so ustanove kmetov, plemičev, cesarjev itd. ali pa bogatih mecenov. Ker pa mi knezov in plemičev nimamo — in ker naši meceni darujejo bolj za narodne namene — smo brez akademije. Vendar ne obupujmo. Prej ali slej se morebiti najde med slovenskim narodom mož, ki bo položil svoje premoženje kot temelj slovenske akademije. Storil bo največje delo in njegovo ime bo nesmrtno. Takrat se bodo šele mogle razviti vse naše sile.

Zadnja »Omladina« pripoveduje čudno zgodbo. Naslov zgodbi je **»Slovenska utopija«**, a zakaj bi ne bila nekoč resnica.

Pomislite, kaj se je zgodilo! Prišel je v Ljubljano človek, — Bog ve od kod — **in rekli so, da ima miljon.** Kaj se je takrat po Ljubljani godilo, čita lahko vsak v »Omladini«.

Naenkrat pa je začelo rasti sredi najlepšega parka v Ljubljani — ogromno poslopje. Ko je bilo delo gotovo, se je zasvetil na vrhu naslov: **Akademija.**

Kakšna je bila ta slovenska akademija?

Pisatelj jo tako - le popisuje.

Stala je krasna velika stavba v renesančnem slogu obdana od vrtov. V parku so stali na razpotjih doprsni kipi **slovenskih in slovanskih zaslužnih mož.** Pred glavnim vhodom je stal kip »Domovine«, obdane od deveterih muz. Na pročelju so bile sohe in imena svetovnih mož, pisateljev, pesnikov, glasbenikov, učenjakov. Nad pročeljem se je dvigala boginja »Prosveta«. V vestibulu so stali bronasti kipi slovenskih pesnikov in pisateljev. Na eni strani je bil vhod v javno čitalnico, kjer so bili vsi važnejši listi, na drugi strani v javno knjižnico, ki je obsegala vsa važnejša leposlovna dela v vseh jezikih. (To je bila prejšnja Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica in čitalnica); iz vestibula se je prišlo v glavno dvorano za znanstvena in poljudna predavanja. Ob tej dvorani na desno in levo so se vrstile manjše sobe, ki so bile namenjene raznim krožkom. Tu so imeli svoje mesto: ruski, češki, francoski in laški krožek, vsak krožek je imel svojo knjižnico. Po dnevi so služile te sobe kot seminarji in je mogel v njih vsak študirati. Na koncu teh sob je bilo še četvero seminarjev: za zgodvino in staroveško kulturo, za filozofijo in tehnične vede. Vse sobe so bile visoke, svetle in zračne in preskrbljene z vsem potrebnim. V prvem nadstropju je bil sedež **»Slovenske akademije znanosti in umetnosti.«** Na levo je bila velika dvorana za posvetovanja in slavnostna zborovanja. »Akademija« je imela vrhovno vodstvo čez vso stavbo. »Slovenska Akademija« ni imela — kakor druge — podpore niti od države niti od dežele: država je trdila da za akademijo Slovenci niso zreli, ker nimajo univerze, dežela pa je rekla, da ne da podpore, ker nima na Akademijo vpliva. (Drugod dobivajo akademije od države po 10.000, od dežele po 10.000 podpore.) Slavnostna dvorana Akademije je bila razkošno poslikana; slike so kazale prizore iz velikih dogodkov slovenske zgodovine, ki so bili pomenljivi za razvoj naše kulture: skoncema je slika predstavljala: zedinjeno Slovenijo, ki druži ob sebi vse pokrajine v ponosen venec. Na drugi strani je slika kazala najmlajšo akademijo v družbi slovanskih tovarišic. Druge slike so kazale: 1. Vojvodsko prisego v slovenskem jeziku, 2. Slavnostno zborovanje na ljubljanskem magistratu ko je škof Hren razbijal protestantsko cerkev, 3. Napoleonov večer pri Marmontu, kjer Vodnik čita Ilirijo oživljeno in 4. L. 1848. v Ljubljani posvetovanje v M. Chrobatovi pisarni. Tu je bila cela vrsta manjših sob, kjer so imela svoje središče razna strokovna in znanstvena društva. Na nasprotni strani hodnika je bila velika znanstvena knjižnica, ki je nosila še ime »Knjižnica Slovenske Matice«. Akademija je namreč od Matice knjižnico kupila, dala jo je vezati in jo uredila za splošno porabo. Knjižnica je imela v sebi najlepša in največja dela.

V spodnjem delu je bila zaloga knjig. Akademija je namreč imela namen: 1. Združevati v sebi slovenske znanstvenike in umetnike. — 2. Skrbeti za predavanja in ljubsko izobrazbo. 3. Izplačevati štipendije in nagrade za spise. 4. Izdajati revije, znanstvene knjige in poceni »ljudsko knjižnico.« Za svoje namene **je razpolagala Akademija s 50.000 K letnih dohodkov.** Izplačevala je pisateljem nagrade za gotova dela in jim dajala tudi potovalne štipendije, zato se je v kratki dobi povzdignila slovenska književnost, ker je bilo pisateljem omogočeno življenje. Akademija je začela izdajati ljudsko svetovno knjižnico po vzoru Ottove zbirke: »Svetovna knihovna«. Kot prva številka je izšel Prešeren za 10 krajcarjev, pripravljali so se prevodi svetovnih del. Akademija je začela izdajati tudi znanstvena dela, stare rokopise literarne zapuščine. Vse življenje v Ljubljani se je spremenilo: javna knjižnica in čitalnica sta bili dobro obiskovani, krožki so lepo uspevali (učitelje je plačevala akademija), v seminarjih je cel dan delala mladina ob bogatih knjižnicah, slovenski učeni svet se je sešel na posvetovanja, vršila so se predavanja, knjige in publikacije so se množile; tujci, ki so prišli v Ljubljano so z občudovanjem gledali stavbo, središče slovenske kulture. Ko nas je obiskal drugič prof. Denis iz Pariza in Scotus Viator iz Londona, je strmel nad veliko izpremembo.

»In kdo je postavil vse to«, sta vprašala.

»En sam Miljon,« smo odgovorili.

Tako piše »Omladina.«

Čez deset let je svet pisal o »slovenski kulturi«.

Vse to je kakor bajka. Zaradi »Akademije« je nastal v Ljubljani velik prepir — tako da je izginila. Na onem mestu, kjer je stala, pa so stale zjutraj napisane besede:

Ljubezen, varčnost, delo.

To se pravi: **Česar nam ne postavijo meceni in miljonarji, bi lahko postavile — one tri besedice.**

Danes vlada med nami: **sovraštvo, zapravljivost in — lenoba.** Kadar bomo to troje premagli, bomo živeli lepše čase.

O vzrokih razkola v socialni demokraciji na Češkem.

(Dalje.)

V politiki karakterizuje Čeha najbolj njegovo strankarstvo, ker le močna in železna disciplina je zmožna vzdržati stranko na površju. Svoje nazore hoče vsak — kot pristaš stranke — tudi če treba na škodo stranke primerno uveljaviti in jih trdovratno vzdržuje. (Najlepši dokaz temu je kandidatura Matouška proti lastni mladočeški stranki v Mladi Boleslavi.) Vzdrževati disciplino med duševnimi sužnji je jako lahko, ker je treba le braniti, da ne pridejo v bližino osvoboditelji. Pri duševno svobodnem in zavednem ljudstvu je pa treba upoštevati brezpogojno zahteve te mase in podrejati čestokrat tudi višje cilje na videz malenkostnim predsodkom, ki jih pa kljub temu ni mogoče zlomiti črez koleno. Pri takem vsestransko izobraženem narodu, ki zbog svoje originelnosti in napredka noče in ne more izrabljati sadov tuje kulture in tujega dela, mora tudi socialna demokracija okušati trd oreh na Češkem.

Z vsemi temi dejstvi in razmerami ni nemška oziroma nečeška socialna demokracija nikdar resno računala, dasi jih priznava. Dozdeva se mi ravno tako s socialno demokracijo, kakor je naredil ranjki ministerski predsednik Gautsch: priznal je Čehe in njihove pravice, potem je pa vzel klobuk in — odšel; njegov naslednik pa je znova začel s protislovansko politiko pod nemško patronanco.

V svojih začetkih je socialna demokracija jako počasi naraščala, da si je češki narod v svojem jedru skozinskoz demokratičen. Krivdo te počasnosti je pripisovati pač razmeram na Češkem, kjer ni podnebje dovolj ugodno za **tujo cvetko.** Ogromna masa češkega delavstva je ostala apatična in indiferentna napram socialni demokraciji, dasi je imela takorekoč, že pripravljeno ledino, katero bi mogla orati. Že l. 1865. je namreč dr. Chleborad, ki je lani umrl v Petrogradu in pred njim tudi Barák, Sladkorsky in drugi, začel z delavskim gibanjem na **narodni podlagi**, ki pa je bilo zelo primitivno in je obstojalo v tem, da so se pod njegovim vodstvom začela ustanavljati — na podlagi zadružništva in samopomoči — delavska konzumna društva zvana »Oul«. Prvo tako društvo je bilo ustanovljeno l. 1868. v Pragi. Ta društva so se z nenavadno hitrostjo razširila po celem Češkem in se vzdržala do l. 1875., ko je padel zadnji »Oul« in zapustil 60.000 gld dolga. Tudi svoje glasilo je izdajal dr. Chleborad, ki je začelo izhajati 1. grudna l. 1869. pod imenom: »Dehnik«.

Govoriti v tedanjem času o sklenjenih organizacijah se sicer ne more. Delavstvo se je sklicevalo na javne shode, zahtevalo se je na njih uvedenje koaličnega prava, raznih gospodarsko-socialnih potreb itd. O mezdnih bojih v današnji obliki takrat še ni bilo govora, v političnem oziru pa je bilo delavstvo prepuščeno samo sebi, dokler ni justični minister dr. Herbst na pritisk delavstva — predložil parlamentu vladno predlogo o koaličnem pravu, ki je postala zakon l. 1870.

S tem je začelo delavstvo svobodneje dihati, olajšana pa je bila na ta način tudi importacija socialne demokracije iz Nemškega, ki je takrat podleglo internacionali, ki je takrat šele poskušala spravljati v sklad teorijo s prakso, ker na vročih tleh severne Češke so rastli kot gobe svobodni socialisti, ali kakor jih kratko nazivajo anarhiste, ki pa seveda nimajo nič skupnega z onimi kakor jih poznamo mi iz časopisja saj se ti češki anarhisti udležujejo tudi volitev in ni redek slučaj, ko sedita v občinskem odboru anarhist in klerikalec skupaj.

Tam tedaj kjer so se križali interesi nemškega kapitalista in češkega proletarca, postala je zibelka — **narodnega socializma**, one šibe božje za socialne demokrate na Češkem.

Svobodni socialisti so namreč črpali svojo teorijo iz neusahljivih virov ruske revolčne književnosti in zlasti Tolstoj in Kuropatkin sta imela velik vpliv na nje. Posebno pa so vplivale na nje srednjeveške komunistične družbe, ki so bile za dobe reformacije na Češkem, osobito na Moravskem.

Ni čuda tedaj, da so začeli češki anarhisti izvajati tudi praktično svojo teorijo in se začeli zanimati za politične dogodke v svoji domovini. Tem anarhistom so se pridružili tudi drugi zmernejši in socialno čuteči elementi, ki so začeli skupno snovati novo stranko, toda ostalo je vse le pri načrtu, ker delavstvo — ne videče nobenih uspehov — je gledalo le od strani na to gibanje.

Znana je izjava socialno demokratična, ki se glasi: **»Nepoznamo zgodovine, niti geografije držav in naše geslo je samo: federacija. Nam socialnim demokratom ni svet simbol troedinega kraljestva češkega, niti češki jezik. Zasmehujemo zgodovinsko državno pravo Če-Moravske in Šlezke, ni nam zato, da bi živeli v narodu in radevolje vsprejemamo naslov breznarodnosti.«**

Ta izjava tedaj je bila voda na mlin nove stranke.

Ko so pa socialni demokratje izdali enako izjavo tudi v parlamentu, kot protiizjavo proti državnopravnim poslancem, osnovala se je nova **narodno - socialna stranka.**

Geslo socialnih demokratov: **»Mi ne poznamo nobene ožje domovine in ne priznavamo nobenega češkega prava«** izkoriščalo se je opravičeno v prilog nove stranke.

Naravnost završelo pa je po celi Češki in najbolj med češkim ljudstvom, ko je socialna demokracija drzno proglasila: »V resnici to ni nič druzega (namreč češko drž. pravo) kot kos navadne cunje — kos preluknjanega predpasnika.« Take in enake izjave v dobi prvotnega razvoja socialne demokracije, bile so gotovo preveč samozavestne in taktično nepremišljene. Na svoje lastne oči so morali gledati socialni demokratje na posledice svoje nepremišljenosti, na naraščanje — **narodnih socialistov.**

POLITIŠKA KRONIKA.

Parlamentarna situacija se giblje v znamenju vsestranskih pogajanj. Sklep poljskega kluba je bil jasen stavek naperjen proti Heinoldu, ki se glasi: Kolo Polskie je izgubilo zaupanje v politiko barona Heinolda ter pretrga vse vezi z njim, obratno pa izreka zahvalo ministroma Zaleskemu in Dlugoszu. Ta stavek je bil popolnoma jasen in vsak minister, ki ima količkaj čuta do ustavnosti in parlamentarizma bi moral izvajati skrajne posledice. A Heinold ni parlamentarec, tudi ni kakor se vidi

LISTEK.

CONAN DOYLE:

Zgodbe napoleonskega huzarja

(Dalje.)

Moj energični govor in moj mirni in odločni nastop sta napravila silen vtis. Ironične poteze okrog njihovih ust so izginile. Olivierjev porogljivi obraz je pstal resen in mračen.

»Za konjskimi hlevi je majhen prostor,« je odgovoril. »Tam smo rešili že nekaj častnih zadev. In tam nas dobite ob napovedanem času, gospod ritmojster.«

Ravno sem se jim priklonil v zahvalo, da so sprejeli dvoboj; takrat pa se mahoma odpro vrata, in v izbo plane naš polkovnik, strašno razburjen.

»Messieurs,« nas nagovori, »imam vas naloga vprašati, kdo je pripravljen izvršiti delo ki je združeno z največjo nevarnostjo. Nočem vam zamolčati, da gre za silno resno stvar, in da je maršal Lannes izbral za to kavalerijskega častnika, ker ga pogrešamo laglje kakor pehotnega ali ženijskega. Oženjeni ne pridejo v poštev. Kdo izmed ostalih se javi radovoljno?«

Ni mi treba omeniti posebej, da so se oglasili vsi neoženjeni oficirji. Polkovnik se je oziral nekako v zadregi. Videl sem, da se ne more odločiti. Najboljši naj bi šel, in najboljšega bi bil najbolj nerad izgubil.

»Gospod polkovnik,« pravim jaz, »ali vam smem nekaj predlagati?«

Pogledal me je ostro; ni še bil pozabil mojih opazk pri večerji. »Govorite,« je dejal.

»Opozoriti sem vas hotel, da je ta misija po vseh razlogih pravice in pameti moja.«

»Kako to, gospod ritmojster Gérard?«

»Po pravici zato, ker sem ritmojster prvega razreda, in po pameti zato, ker bi me v polku najmanj pogrešali; saj me moštvo še niti ni spoznalo.«

Njegov pogled je postal milejši.

»Pravzaprav je res tako, gospod ritmojster,« je odgovoril. »Zdi se mi, da bo najboljše, če prevzamete vi to nalogo. Ako hočete iti z mano, vam dam natančnejših navodil.«

Odhajaje sem voščil svojim novim tovarišem lahko noč in jim zabičil še enkrat, da jim bom ob petih zjutraj na razpolago. Priklonili so se molče, in zdelo se mi je po njih obrazih, da so me že začeli soditi pravilnejše.

Pričakoval sem, da mi polkovnik takoj razloži delo, ki me čaka; namesto tega pa je stopal molče ob moji strani. Šla sva skozi taborišče, preko nasipov in po kamenitih razvalinah, ostankih nekdanjega mestnega obzidja. Nato sva stopala po celem labirintu hodnikov, vodečih med razvalinami hiš, hi so jih bili razstrelili naši pionirji. Širna zemljšča, kjer je stalo prej obljudeno predmestje, so bila zdaj le še sip in prah. Lannes je bil dal napraviti pota in razobesiti po vogalih svetiljke in napise, da si vsaj vedel, kje si. Polkovnik je hitel zmerom dalje, dokler nisva prišla po dolgi hoji do visokega sivega zidu, ki je šel ravno čez najino pot. Tu je ležala naša avantgarda za nalašč zgrajeno barikado. Peljal me je v hišo brez strehe; tam sem našel dva štabna častnika, ki sta imela pred seboj na bobnu razgrnjen velik zemljevid. Klečala sta pred njim in ga študirala vneto ob svitu svetiljke. Eden izmed njiju, z gladkoobritim licem in dolgim vratom, je bil maršal Lannes, drugi pa general Razout, ki je načeloval ženijskim oddelkom.

»Ritmojster Gérard se je oglasil radovoljno,« je dejal polkovnik.

Lannes je vstal in mi stisnil roko.

»Vrl vojak ste, gospod Gérard,« me je nagovoril. »Izročim vam najprej darilce,« je nadaljeval, nudeč mi stekleno cevko. »Dr. Fardet jo je pripravil nalašč za vas. V skrajni sili vam jo je treba samo nastaviti na usta, da umrete v trenotku.«

Ta uvod je obetal mnogo. Priznati vam moram, mes amis, oblila me je mrzla zona in lasje so mi vstali na glavi.

»Pardon, ekscelenca,« sem dejal in salutiral, »znano mi je sicer, da sem se javil za jako nevarno podjetje, toda natančnih podrobnosti še ne vem.«

»Gospod polkovnik,« je rekel Lannes s strogim glasom, nelepo je bilo, sprejeti radovoljno zglasitev tega hrabrega oficirja, ne da bi mu prej natančno razložili, v kakšno nevarnost se poda.«

Toda že se mi je vrnila moja stara neustrašnost.

»Gospod general,« pravim, »dovolite mi opazko: čim več nevarnosti, tem več slave; žal bi mi bilo, da sem se javil, če bi bilo podjetje neopasno.«

Besede so bile junaške, in moja postava jim je dajala potrebni povdarek. Saj sem se pa tudi držal v tistem trenotku kakor prav junak. Videč maršalove poglede uprte vame v občudovanju, sem kar vztrepetal od blaženstva, pomišljaje, kak sijajen začetek me čaka tu na španjolskih tleh. Tudi če bi bil poginil še tisto noč, moje ime bi bilo ostalo nepozabljeno. Moji novi tovariši in tudi stari, bodi med njimi še takšna razlika, bi imeli nekaj skupnega, kar bi jih družilo vse brez razločka v ljubezni in občudovanju do ritmojstra Gérarda.

»Gospod general, razložite zadevo!« je velel Lannes generalu Razoutu.

Ženijski častnik je vstal. S kompasom v roki me je odvedel k vratom in mi pokazal stari, sivi zid, ki je molel izmed razvalin porušenih hiš.

»To je sedanja obrambna črta sovražnika,« je dejal. »Ta stena je zid starega Marijinega samostana. Če bi jo mogli podreti, se je mesto prisiljeno vdati; ali oni so izkopali vsepovsod podzemske rove, in zidovje je tako neizrekljivo debelo, da bi bilo strašno delo, napraviti vrzel z artiljerijo. Vemo pa slučajno, da ima sovražnik precejšnjo zalogo smodnika v eni izmed spodnjih čumnat. Če se jo posreči razstreliti, nam je dostop zagotovljen.«

»Kako se da to napraviti?« sem vprašal.

»Vse vam razložim. V mestu je francoski agent z imenom Hubert. Ta vrli mož je z nami v neprestani zvezi in nam je obljubil zažgati zalogo. Moralo bi se bilo zgoditi navsezgodaj, in kolona dvatisoč grenadirjev je pripravljena že dva dni za naskok na vrzel. Toda razstrelbe do tega hipa ni bilo, in tudi o Hubertu nimamo nikakih vesti. Gre torej za to, da izvemo, kaj je z njim.«

»Potemtakem želite, da grem noter in ga poiščem?«

»Tako je. Ali je bolan, ranjen ali mrtev? Ali naj še čakamo nanj, ali naj poizkusimo zavzetje mesta na drug način? Tega vprašanja ne moremo rešiti, dokler nimamo vesti o njem. Tu imate načrt mesta, gospod ritmojster. Kakor vidite, izhaja s tegale štirivogelnega trga sredi kolobarja samostanov mnogo cest. Če pridete na trg, imate v enem kotu stolno cerkev. Tam se začenja Toleška ulica. Hubert stanuje v majhni hišici med nekim krparjem in vinsko krčmo, od cerkve na desno. Ali razumete?«

po njegovem postopanju velik prijatelj ustave, ker je prav po nepotrebnem vpletel v parlamentarno krizo cesarja, kakor svoječasno ogrski Khuen. Heinold je okoren birokrat, ki misli, da mora v smislu državnih interesov rešiti sedanji kabinet. Zato se pa tudi ne da prepoditi ter je po nezaupnici poljskega kluba ki mu je naravnost komandiral odhod, začel nova pogajanja po članih vlade in začel iskati nove poti in forme, da pomiri Poljake. Kako se mu bo to posrečilo, je še popolnoma negotovo. Konference z obolelim ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom pomenijo, da se gre za novo mešetarenje. Sinočnja dolgotrajna posvetovanja parlamentarne komisije poljskega kola značijo, da imajo Poljaki od vlade kakoršnakoli zagotovila, ker so se precej pomirili. Kaka so ta zagotovila, kaki sklepi so to, se drži tajno, ve se pa, da se bo moralo znova razpravljati poljsko - rusinsko vprašanje, ker Poljaki ne pripuste enotne rešitve tega vprašanja. Tako se vsa kriza zopet povrne na prvotno točko, iz katere se je tudi razvila.

Konec enotnega češkega kluba. V včerajšnji seji enotnega češkega kluba je bila končno odločena usoda enotnega češkega kluba. Klub je na novo sklenil glasovati za brambene predloge. Vsled tega so prijavili izstop iz kuba narodni socialci in napredna ljudska stranka. Tako je torej doživel klub, ki je bolehal že od svoje ustanovitve sem na neenotnosti, svoj konec. Narodni socialci so že pred razhodom enotnega kluba izjavili, da v slučaju, ako se klub zavzame za vladne predloge, pričnó z najodločnejšo opozicijo proti brambni predlogi; ta svoj sklep pa bodo tudi sedaj izvajali. A razkol enotnega češkega kluba bo imel svoj padec tudi v notranji češki politiki, prvič se bodo te posledice pokazale v narodno-politiški komisiji. Kakor pa znano, je bil dogvorjen pred lanskoletnimi državnozborskimi volitvami med Mladočehi in narodnimi socialci volilni kompromis temeljem opozicionalne politike. Ker so pa sedaj Mladočehi stopili v vrste vladnih strank, je naravno, da postane tudi ta kompromis neveljaven, kar pa pomenja nov strankarski boj med obema strankama. Narodni socialci zavzemo glede brambene reforme v svoji današnji seji končno stališče, ki ga bodo potem izvajali z vso doslednostjo.

V ogrskem parlamentu nadaljuje Tisza svoja nasilja. Vlada je predložila zbornici nov poslovnik, ki je tak, da bi se ga morala sramovati vsaka kulturna država. Po novem poslovniku so vsi prepuščeni volji zbornicnega predsednika, ki lahko vsakega neljubega poslanca izroči imunitetnemu odseku, kateri mu razveljavi mandat, kar pomenja, da ne sme za tekočo sezijo več prijaviti svoje kandidature. Tako Tisza lahko razveljavi vse opozicionalne mandate. Kak utis bo pa napravil ta novi poslovni red med prebivalstvom, je novo vprašanje. Ali bodo volilci kar mirno prepustili, da bečarski Tisza razveljavlja mandate njih zastopnikov, ki nočejo prenašati njegovega nasilja. Tisza vliva olje na ogenj, a merodajni krogi ne pomislijo, niti od daleč, ker se ne zavedajo, da more požar, ki vsplamti na Ogrskem, dovesti do katastrofe ne samo na Ogrskem, ampak v vsi monarhiji.

O obisku bolgarskega kralja na Dunaju in v Berlinu pišejo bolgarski opozicionalni listi z največjo sovražnostjo ter pišejo, da Bolgarska sama ne sme nositi troškov za taka nepotrebna potovanja kralja Ferdinanda. Listi pozivljajo sobranje, da ne sme sprejeti kredita, ki ga zahteva vlada za taka potovanja, ki so Bolgarski le v škodo, a ne v najmanjšo korist! Bolgarski narod ne bo plačeval stroškov za take izlete, ker ima dovolj drugih narodnih potreb, pa naj si bo v kulturnem ali političkem smislu.

DOPISI.

NAROD SEBI.

Nekoliko bombastično se glasi gornji naslov, vendar zaslužj takšno označenje tržaško pevsko društvo »Ilirija.« Nikdar odkar je razvila »Ilirija« svoj prapor, ni bilo zabave, ni bilo narodne manifestacije, pri kateri ne bi bila »Ilirija« med prvimi. Povsod na veselice, povsod na koncerte je bila »Ilirija vabljena in vsakemu vabilu se je drage volje odzvala. Omenimo le lepo uspeli koncert tržaške ženske podružnice sv. Cirila in Metoda, omenimo zabave N. D. O., katera sploh ni priredila nobene veselice v večjem obsegu, da ne bi bila »Ilirija« sodelovala. Omenimo pa tudi njene prireditve pri sv. Ivanu v Trstu ob priliki razvitja zastave, njeno prekrasno in vse tržaške sloje ter kraško ljudstvo z izrednim veseljem napolnjujočo veselico v Dutovljah, ter druge prireditve v Buzetu in Ricmanjih in drugje. Raznih drugih nastopov spominjamo se le mimogrede.

Najlepši dokaz splošne priljubljenosti »Ilirije« je dejstvo, da nikdar ni manjkalo pohvale od strani občinstva, ki je rado in z veseljem posečalo prireditve. Prireditve »Ilirije« pa niso ostale nikjer brez posledic. Pomislimo, da se je tekom let po razvitju zastave »Ilirija« začelo slovensko delavstvo zavedati svoje moči. Kmalu na to so se začeli manifestacijski obhodi po tržaških ulicah, nastopati so začeli Slovenci samostojno. Ne moremo sicer trditi, da je bil to uspeh »Ilirije«, vendar odkrito lahko rečemo, da ima lep del zaslug na tem »Ilirija«. Naj navedem samo prizor na ulici, ko je prihitelo pevsko društvo »Slavec« iz Ljubljane in počastilo »Ilirijo«. Ljudje so se tedaj divili Ljubljančanom, a danes je to vsakdanje.

Da pa ne bi kdo mislil, da smo veliko prebombastično opisali, to dejstvo naj omenim še, narodno prebujenje v laškem Buzetu po nastopu »Ilirije«. Zelo veliko so pridobili Kraševci po znani gozdni veselici v Dutovljah.

Sploh pa naj preidem sedaj na drugo stran Dutovelj, na krasni rodiški svet. Kdor ni bil še v Rodiku, ta sploh ne ve kaj je lepo kaj je romantično. Na eni strani kraško kamenje s svojimi sivimi skalami — res kraški diamanti — na drugi strani pa zeleno obrobljeni gozdi z vsem najrazličnejšim drevjem, po sredi lepa dolina z rodovitnim poljem, ki se vije iz Divače pa da proti Materiji. V dolini ti šumijo vodice in krasno skriti studenčki ti nudijo svojo mrzlo vodo. Po vsem tem ni drugega drevja kakor le sadno — črešnje, hruške in jabolka. Sedaj ne dobiš drugega sicer, kakor same črešnje, toda to ne ovira na krasoti.

V tem ravno opisanem kraju, priredi pevsko društvo »Ilirija« svojo drugo gozdno veselico dne 23. junija. Mislim, da ni potreba še posebej priporočati kraja in društva. Z ozirom na zgoraj navedeno, ponavljam le, kdor ima za priljubljeno društvo le še nekoliko srca, ta mora z njim pohiteti v Rodik. Kdor ljubi le nekoliko svoje drago društvo, ta se ne bo mogel odreči pozivu. Komur je drago življenje, naj preživi trenutek v krasnem gozdu v Rodiku. Kdor ljubi svoj rod, naše ljubo kraško društvo, ta mora v Rodik, ta mora reči v nedeljo z lahkim srcem: »Storil sem svojo dolžnost in narod mi bo hvaležen!«

Narodov opazovalec.

DNEVNI PREGLED.

Šuklje nam. Pred par meseci šele so se na južnem kolodvoru prijateljski pozdravljali od Šukljeta klerikalni deželni odborniki, a danes jih je Šuklje že blamiral pred vsem svetom huje, kaor bi jih mogel blamirati najsovražnejši liberalec. In klerikalci besne danes, rohne, stokajo in jokajo, ker jih je ošvrkal in zbičal še pred kratkim njih prvi mož, glavar dežele, predsednik deželnega zbora, najvišji klerikalni zaupnik. Toda tudi naprednjakom je povedal Šuklje resnico, ki smo jo tudi mi in drugi napredni listi že opetovano zaman očitali svojim voditeljem. Po geslu Lessingovem: »Drag je prijatelj, ker pove mi kaj znam in kaj morem, toda tudi sovražnik koristiti zna, ker pove mi, kaj moram,« poslušajmo tudi Šukljejevo kritiko naših grehov! **»Ne v potratnosti, povsem nasprotno, v pretirani skoposti leži glavna krivda liberalcev! O liberalcih velja še dandanes Guizotova beseda: Po svojem bistvu liberalci ne izpuščajo radi izpod palca!«** Pretirana skopost bivšega deželnega liberalnega odbora se je maščevala nad vso napredno stranko, in Šuklje ima žalibog prav, ko pravi, da veljajo o liberalcih še dandanes Guizotove besede. Brez moči je dandanes naša napredna stranka — a le vsled svoje lastne krivde in vsled naivnosti njenih poslancev, ki so privolili v današnji deželni volilni red! — v deželnem odboru in zboru. Moč pa ima naša napredna stranka še v raznih občinskih zastopih in svetih ter društvih. Naša stranka ima še moč v inteligenci in v uradništvu. Naj pazijo naši voditelji, da ne bodo Guizotove besede veljale zanje čez par let tudi že glede občinskih svetov! **»V pretirani skoposti leži glavna krivda liberalcev!«** Zapomnimo si to in se ravnajmo drugače!!

V Aškerčev spomin. Mestni magistrat je sprejel v svojo zbirko umetnin Iv. Repiča masko Aškerčevega obličja ter Maks. Gasparjevo risbo Aškerca na mrtvaškem odru.

Vedno hujše. Hrvaški krvnik komisar Cuvaj je prišel sedaj na novo idejo. Mož se hoče menda na vsak način proslaviti z drugim veleizdajniškim procesom. Ker se mu dosedaj kljub nebroj aretacij ni posrečilo spraviti Jukićev atentat v zvezo s kako velikosrbsko propagndo, je sedaj pogruntal nekaj novega. Jukićev zločin in pa poskušeni atentat na zemunsko smodnišnico sta v zelo ozki zvezi. Hrvaški vladni krogi so baje iz »dobro informiranih« krogov zvedeli, da je bil atentat na zemunsko smodnišnico poizkušen iz golega maščevanja radi tega, ker se ni posrečil atentat na komisarja Cuvaja. Komisarju Cuvaju se čisto gotovo že malo meša, sicer v svojem strahu ne bi uganjal takih neumnosti. Počasi se lahko še zgodi, da spravi Cuvaj celo hrvaške poslance v avstrijski zbornici v zvezo z Jukićevim atentatom. Pri nas je pač vse lahko mogoče.

Iz Maribora nam prihajajo tožbe o postopanju nemških in nemčurskih profesorjev proti slovenskim dijakom. Na gimnaziji in učiteljišču je več Slovencev ko Nemcev in vendar nima slovenski dijak nikake narodne pravice. G. Novotny in njegovi prijatelji so vedno na delu proti naši mladini. Posvetili bomo ob priliki v te razmere.

50letnica bombardiranja Belgrada. V Belgradu so te dni na slavnostni način proslavili 50letnico bombardiranja Belgrada od strani Turkov. V saborski cerkvi se je vršila slovesna maša, kateri so prisostvovali vsi člani vlade, vojaški in civilni dostojanstveniki brojne korporacije in meščanstvo. Srbija je bila pred 50leti še turška vazalna knježevina. Takrat je vladal znani knez Mihajlo Obrenović, kateremu so Srbi pozneje postavili v Belgradu krasen spomenik. Knez Mihajlo je uvedel celo vrsto reform, med drugim je postavil tudi prvo armado, ki je štela 20.000 mož. Turke, ki so imeli takrat še po vseh srbskih mestih svoje posadke, je to silno vjezilo. Zato so hoteli Srbijo siloma ukrotiti in so zbirali na meji svoje vojaštvo, ki je neprestano izzvalo razne spopade. Dne 16. junija, ravno pred 50 leti je prišlo v Belgrad v park Čukar več turških vojakov, da natočijo tamkaj vodo. Tu je bilo več rokodelskih vajencev, s katerimi so se Turki sprli in pričeli nanje streljat. V trenutku se je zbrala na licu mesta velikanska množica ljudstva, ki se je navalila na Turke. Turki so se postavili v bran in pričeli streljati. Padlo je mnogo žrtev. Spopadi so se nato vsaki dan ponavljali. Dne 18. junija l. 1862. so Turki pričeli bombardirati mesto. Proti temu pa so odločno protestirale vse evropske velevlasti. Dne 9. oktobra 1862 so sklicale konferenco, ki je odobrila vse reforme kneza Mihajla in odredila, da se imajo Turki za vedno izseliti iz Belgrada. Ostali so samo še v nekaterih trdnjavah, katere so potem zapustili l. 1867. Bombardiranje Belgrada je bilo torej povod, da se je Srbija rešila Turkov in postala popolnoma samostojna in neodvisna država.

Vojnovičeva »Gospa s solnčnico« je dosegla največji uspeh pri svojih premijerah v Zagrebu in Belgradu. Režišer belgrajskega gledališča Andrejev je sedaj prevel delo v ruščino, ter se bo igralo v Moskvi na odru Hudožestvenega teatra s knjeginjo Javorkajo v naslovni vlogi. Tragedija se uprizori v Pragi v Narodnem divadlu in v Budimpešti v Magyar-Sinhazu. Ravnatelj milanskega dramskega gledališča znani italijanski pisatelj Marco Praga je prosil pisatelja, da mu dovoli uprizoriti Gospo s solnčnico v njegovem gledališču. Vojnović, ki je že sam prevedel svoje delo v italijanski jezik, je radevolje to dovolil in poslal svoj prevod. Jeseni se uprizori to delo tudi na dunajskem »Neues Wiener Theater«.

Šoštanjska sodnija. Gospod kazenski sodnik Sellyey ima dopust, medtem pa vodi šoštanjski in velenjski pevski zbor za nastop v nedeljo dne 23. t. m. Vsak dan ga kočija povede v Velenje in pozno v noč zopet nazaj. Tudi zadnjič je bil g. Sellyey hudo bolan; obhajali so odhodnico gdč. Kreutzerjeve, že ob šestih popoldne načeli so šampanjca, seveda drugi dan je bila glava tako težka, da ni mogel priti v pisarno in uradovati, na večer pa je že lahko zopet dvorjanil omenjeni kontoristinji in ji nesel do kolodv. šopek opremljen s frankfutarico. Zahtevamo odločno na naši sodniji že enkrat reda, sodnik je tu, da uraduje ne pa da ima neupravičen dopust.

Mednarodna avtomobilna tekma. Kranjski avtomobilni klub nam poroča sledeče: Prvi vozovi bodo dospeli v Ljubljano med 1.—3. uro popoldne in bodo vozili po intervalih tekmovalci približno do 6. ure zvečer v naše mesto. Program v Ljublani je sledeč: ob pol 5. do 6. ure zvečer priredi častniški zbor polka 27. kralj Belgijcev promenadni koncert na dirkališču; zvečer ob 8. uri priredi Kranjski avtomobilni klub na čast visokim gostom družabni sestanek v veliki dvorani hotela Union, pri katerem svira celotni orkester vojaške godbe št. 27. Vabila za ta sestanek so že razposlana in ni nikakih toiletnih predpisov. Iz vseh krajev poročajo listi kjer vozijo tekmovalci te mednarodne tekme so vasi, trgi in mesta okrašena z zastavami vsled tega se je obrnil Kranjski avtomobilni klub na vsa županstva tistih krajev na Kranjskem po katerih cestah vozijo, da razobesijo raz hiš zastave in se je nadejati, da bodo tudi pri nas na Kranjskem častno in prijazno sprejeti. Mestna občina ljubljanska naprosila je vse hišne posestnike na cestah Tržaška, Rimska, Vegova, Kongresni trg, Šelenburgova ulica, Dunajska cesta, Marije Terezije cesta, da razobesijo zastave.

† Nace Završnik. Vsem obiskovalcem Kuma dobro znani ondotni mežnar in gostilničar je pred kratkem umrl. Bil je pravi dobrovoljni Dolenjec in je bil splošno priljubljen. Bodi prijaznemu možu ohranjen blag spomin.

»Kolezijsko kopališče«. V torkovi številki je »Dan« pod tem nasl. prinesel notico, ki jo je narekovala sama ljuba zavist. Dopisnik hvali ondi črez mero svoje zasluge za kopališče, ki pa niso njegove zasluge temveč zasluge mestne občine. Da bi pa mestna občina najemniku kopališča na ljubo zabranila kilometer na okrog vsako gostilniško podjetje, bilo bi krivično in — mestnim očetom ne v čast! Gostilniška koncesija podelila se je podpisancu, kakor bi se bila morala podeliti komu drugemu, ki bi se bil za to zavzel. In dopisniku bodi na uho povedano, da se nam prav nič verjetno ne zdi, da bi imela mestna občina kaj več dohodkov od kopališča, ko bi moje gostilne ne bilo tukaj. Jaz nisem svojemu sosedu nič nevoščljiv pa tudi on naj ne bo meni. Pravico do življenskega obstanka pa ima vsakdo — on — pa tudi jaz!

Tomo Korbar.

Dražba trgovske oprave (regali, pulti, steklene omare, barijere itd. se bode vršila v sredo dne 21. junija t. l. v skladišču špedecijske družbe »Balkan«, Dunajska cesta 33. Vsakdo si opravo lahko ogleda ter dobi pri družbi »Balkan« natačne tozadevne informacije.

Semenj za kože in kožuhovino se bode vršil v pondeljek dne 1. julija t. l. kakor navadno v skladišču spedecijske družbe »Balkan« Dunajska cesta 33.

Grozen umor na Šalati pri Zagrebu. V torek popold, so šli dečki: Dečkan, Škvorc in Dumić na Šalato pri Zagrebu, da poiščejo tamkaj ptičjega gnezda. Kar so zaduhali iz Voučine ulice, ki vodi iz Vlaške ulice v gozd Šalato strašen smrad. Ker se jim je zdel smrad zelo sumljiv, so pričeli iskati in v resnici našli v grmovju iz samih akacij mrtvega oficirja. Obvestili so o tem na mestu policijo, ki je odšla takoj na lice mesta. Truplo, ki je bilo že popolnoma razjedeno, je ležalo v tako gostem grmovju, da so ga morali razsekati. Izključeno je, da bi pokojnik izvršil samomor. Glava je bila odkrita, kapa je ležala precej daleč; na njej je manjkal zlati obrobek. Umorjeni oficir je identičen s podpolkovnikom Jovanom Mrvošem, ki je nenadoma zginil pred kakimi tremi tedni. Čisto gotovo je, da je bil Mrvoš umorjen. Odšel je kakor navadno po Voučinovi ulici na Šalato na izprehod, kjer ga je moral nekdo počakati. Ko je videl visokega častnika, si je bil v svesti, da ima denar, nakar ga je najbrže ubil s kolom, oropal in vrgel nato truplo v grmovje. Zagrebška policija je uvedla najširšo preiskavo, da pride zločincu na sled.

Anarhist. V Iglavu na Moravskem je policija predvčerajšnjim pred odhodom prestolonaslednika Franca Fedinanda v Konopište aretirala nizozemska tehnika Wyna in Langeja, ki sta bila osumljena, da sta anarhista.

Samomor ali zločin. V bližini Brna so našli neko 25letno, elegantno oblečeno gospo mrtvo. Ali je izvršila samomor, ali pa je postala žrtev zločina, še ni znano.

Poštni avtomobil padel v prepad. Na prelazu Toblach je padel neki poštni avtomobil, v katerem je bilo 8 oseb, ko se je ognil nekemu vozu, v globočino. K sreči se ni zgodila nobena smrtna nesreča. Dve osebi sta bili nevarno, ostale pa lahko ranjene.

Kinematograf »Ideal«. Danes v petek specialni večer. 1. Kraljevi park v Caserti. (Lep naraven posnetek). 2. Poljubovalne krogljice. (Humoristično). 3. Rešilni lučni signali. (Amerikanska drama). 4. Famozni pes. (Komično). 5. Moč spomina. (Dramatično). Samo zvečer. 6. Cow Boyeva snubitev. (Krasna amerikanska veseloigra.) Jutri v soboto velika senzacijska učinkovitost »Kralji v pregnanstvu« v 3 delih). V torek 25. junija »Usodi ušel«. (Tragedija v 2 delih). Pripravlja se: »Grofovski sin in artistinja«. (Senzacionalno). Nadaljevanje drame »Štirji hudiči«.

DRUŠTVA.

Nar. soc. izobr. društvo »Bratstvo« vabi svoje člane na II. redni občni zbor, ki se vrši 23. t. m. ob polu 10. uri dopoldne v areni Narodnega doma. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo »Dramatičnega odseka«. 5. Volitev odbora. 6. Sprememba pravil. 7. Raznoterosti. Za odbor: R. Juvan, pedsed., Fr. Kotnik, tajnik.

Agitacijski odsek »Bratstva« ima v torek zvečer setanek v društvenih prostorih ob navadni uri. Bratje in sestre! udeležite se polnoštevilno!

Narodno socialne Zveze pripravljalni odbor ima v torek zvečer ob 8. uri važno sejo. Na zdar!

Sl. pevsko društvo Lj. Zvon opozarja svoje cenj. člane in prijatelje, da priredi na praznik dne 29. junija vrtno veselico. Kraj, **natančni vspored in podrobnosti naznanimo v par dneh.**

Sokolski telovadni odsek Moste pri Ljubljai naznanja, da priredi veliko sokolsko veselico v nedeljo dne 23. t. m. v restavracijskih prostorih br. Miškota na Selu. Na mnogoštevilnem vsporedu sta tudi burki **»Brat Sokol«** in **»Bucek v strahu«.** Ker bosta nudili igri mnogo smeha in zabave se prosi slav. občinstvo in vse prijatelje Sokolstva, da se kar v največjem številu udeleže te prireditve. Odbor.

Sokolski dom v Litiji bo v nekaterih dnevih povsem dogotovljen. Domači diletanti vprizore igro vže dne 29. 6. 1912 na popolnoma novem odru. O priliki zleta Sokolske župe Ljubljana I. dne 21. julija 1912 v Litijo-Šmartno vršila se bo slavnostna otvoritev novega doma. Pozor na slavnost!

Akademično društvo slov. veterinarjev na Dunaju priredi v torek dne 25. junija ob 8. zvečer II. redni občni zbor. Lokal: Restavracija »Siegel« III. Neulinggasse 28. Gostje dobrodošli.

Trgovska in obrtna zbornica za Kranjsko.

Včeraj popoldne se je vršila v dvorani mestnega magistrata ljubljanskega redna javna seja trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko pod predsedstvom zbornicnega predsednika g. Ivana Kneza.

Overovateljem imenuje predsednik svetnika gg. Urbanca in Ložarja.

Zapisnik zadnje seje se odobri.

Trgovsko ministrstvo je odobrilo izvolitev sedanjega zbornicnega predsednika.

Tajniško poročilo se vzame na znanje.

Odlikovanje g. Filipa Supančiča.

Svetnik Ivan Mejač predlaga v imenu združenih odsekov, naj se **bivšega člana trgovske zbornice g. Filipa Supančiča imenuje dopisujočim članom zbornice.** G. Filip Supančič je bil celih 26 let (1885—1911) član zbornice in si je kot tak pridobil s svojim neumornim delom tudi mnogo zaslug, posebno na prometnem polju. Od l. 1891.—94. je bil tudi zbornicni provizoricni predsednik, lansko leto se je odpovedal kandidaturi.

Zbornica je enoglasno z odobravanjem sprejela ta predlog in izrekla obenem g. Supančiču tudi zahvalo za njegovo delovanje kot zbornicni svetnik.

Računski zaključek za l. 1911.

Iz zbornicnega računa za l. 1911. o 5 zbornicnih zakladih za isto leto posnemamo sledeče:

Zbornicni dohodki so znašali 63.795 K 06 vin., stroški pa 66.511 K 43 vin. Po proračunu je bila potrebščina določena na 67.774 K pokritjo pa na 82.110 K; proračunjen je bil torej presežek 14.336 K. Dejanski dohodki so proti preračunjenim dohodkom manjši za 18.314 K 94 v, ker se je l. 1911. pobirala mesto od zbornice sklenjena 7% doklade le 6% doklada, kakor jo je dovolilo c. kr. trgovinsko ministrstvo. Za 7% doklado proračunjeni iznos v znesku 31.410 K je ostal pri tem neizpremenjen, nabrana 6% doklada pa je dejansko znašala 62.421 K 30 v. Dejanski stroški so proti proračunjenim stroškim manjši za 1862 K 57 v. Končni uspeh je proti proračunjenemu uspehu neugodnejši za 17.052 K 37 v. Brez ozira na proračun se kaže l. 1911. primanjkljaja 2716 K 37 v. Ta se je pokril iz blagajničnega ostanka, ki je znašalo ob koncu l. 1910 1980 K 12 v, odnosno iz predplačila, ki se je vzelo pri pokojninskem zakladu, in je znašalo 3915 K 16 v. Od tega predplačila je ostal ob koncu l. 1911. na razpolago še znesek 3178 K 91 v. Prištevši zastanek k zbornicni dokladi za l. 1911. v znesku 7895 K 58 v je znašalo zbornicno premoženje ob koncu l. 1911. 11.074 K 49 v, kateremu nasproti pa je znašal

dolg na omenjenem predplačilu 3915 K 16 v. Čisto premoženje je znašalo torej 7159 K 33 v. Pokojninski zaklad zbornicnih uslužbencev je imel l. 1911. dohodkov 11.633 K 81 v in stroškov 7990 K, torej presežka 3643 K 81 v, ki se je pribil glavnici. Končno premoženje tega zaklada je znašalo 81.622 K 84 v. Ustanovni zaklad za onemogle obrtnike je imel l. 1911. dohodkov 611 K 59 v, stroškov pa 600 K. Njegovo imensko stanje je znašalo ob koncu l. 1911. 14.748 K 79 v. Zaklad za višjo trgovsko šolo v Ljubljani se je pomnožil l. 1911. za 3557 K 08 v in je znašalo njegovo stanje ob koncu l. 1911. 86.378 K 69 v. Zaklad za južnoavstrijsko razstavo v Ljubljani se je pomnožil l. 1911. za 2091 K in je znašal ob koncu l. 1911. 4091 K 50 v. Zaklad za volitve, ki se je pričel nabirati l. 1911. je znašal ob koncu l. 1911. 1000 K.

Računski zaključek se odobri.

Nakup zborničnega uradnega poslopja.

Zbornica je že 15. decembra 1911 sklenila kupiti svoje poslopje in sicer v Beethovnovi ulici št. 6. Predsedstvo je nato o tem poročalo trgovskemu ministrstvu, ki je odgovorilo, da **principijelno** odobrava ta sklep zbornice, toda le pod pogojem, da se zbornica pobota z mestno občino ljubljansko glede odpravnine za dosedanjo brezplačno prepustitev njenih lokalov. Zbornica se je radi tega obrnila na občino, ki je odgovorila, da je pripravljena plačati za to **70.000 K** v 35 letih po 2000 K.

Ker so vsa pogajanja ugodno iztekla, je zbornica napravila z g. Avgustom Jenkotom kupno pogodbo in kupilo hišo **št. 6 v Beethovnovi ulici.**

Nakup se vzame na znanje.

Deželni zvezi za tujski promet na Kranjskem se dovoli podpora 600 K.

Odboru obrtno-nadaljevanje šole se dovoli podpora v razširjenje trgovskega tečaja 50 K, obrtno-nadaljevalni šoli v Toplicah-Zagorju v osnovo rudarskega tečaja 50 K, obrtno-nadaljevalni šoli v Žireh 100 K.

Zastopnikom v odboru obtrno-nadaljevalne šole v Toplicah-Zagorju se izvoli mesto dosedanjega zastopnika g. Tomo Koprivca, ki je kot zagorski župan že itak član odbora, g. Karel Korbar, načelnik gostilniške zadruge v Zagorju.

Ložarjeva polomijada.

Klerikalnim zborničnim svetnikom posebno pa Ložarju in Kregarju še vedno ne gre iz spomina zborniški obrtni kataster, ki je delal klerikalcem zadnje čase take preglavice. Jernej Ložar je hotel staviti včeraj neki predlog glede obrtnega katastra, a se je napredne večine in popolne blamaže, ki bi bila neizogibna tako ustrašil, **da je predlog umaknil in izjavil, da ga bo v isti obliki stavil enkrat pozneje.«** (Smeh.)

Zbornica se nato odločno izjavi proti davčnim in pristojbinskim olajšavam za konzumna društva, ker sta s tem mali trgovec in mali obrtnik preveč oškodovana. Zagovarjali so ta predlog gg. Pammer, Fürsager in Bučar.

Svet za odločitev tovarniških poslopij.

Poroča svetnik g. Lenarčič:

Častita zbornica! O tem, da je hišni davek v Avstriji jako občutljiv, so mnejna edina. Obremenitev po davku, ki zadeva hišno posest, je silno tehtovita. Pod tem bremenom omagujejo hišni posetniki in najemniki, zadržuje pa to težko breme seveda tudi gradbeno podjetnost. Vsestranskim zahtevam, da se olajša to breme, se tudi vlada ustavljati ni mogla ter se je odločila ze reformo hišnega davka. Toda naši časi so malougledni za gladko in hitro odpravo velikih zakonskih predlog, in tako reformna akcija le počasi napreduje. Med gravamini, ki jih vzbuja obdačevanje hišne posesti, zavzema znamenito mesto obdačitev poslopij, ki služijo obrtnim in tovarniškim namenom. Obdačitev, sloneča na zastarelih dločilih, da je upravičeno povod mnogostranski nezadovoljnosti in obilnim pritožbam. Toži se upravičeno o trdem postopanju, o nepravi, stvarno neutemeljeni ocenitvi vrednosti takih poslopij, o neenakomernem in često tudi samovoljnem postopanju. Napovedi lastnikov se sprejemajo redkokdaj od strani oblastev za podlago obdačenju, navadno prihaja do znatnih poviškov. To dejstvo, zlasti pa okolnost, da je ocenitev često neenakomerna, more v pray odločilni meri vplivati na konkurenčno zmožnost in silo podjetnikov. Vpoštevajoč zahteve interesentov in uvidevajoč potrebo stvarno pravilne in enakomerne ocene tovarniški porabi služečih poslopij, se je nižjeavstrijsko finančno ravnateljstvo na prošnjo dunajske zbornice odločilo, da osnuje poseben svet za obdačitev tovarniških poslopij. Ta svet sestoja iz stvarno izkušenih mož, iz strokovnjakov raznih strok, ter ima nalogo, v spornih primerih oddajati svoje mnenje o oceni tovarniških poslopij. Naprava je dobra in zdrava ter je gotovo, da more prav blagodejno vplivati na predmetno davčno prakso Združeni odseki so prišli soglasno do sklepa, da je umestno, storiti pri tukajšnjem finančnem ravnateljstvu korake v ta namen, da se enaka naprava ustanovi tudi za našo deželo. Kot zastopnica industrijalnih interesentov je častita zbornica v to poklicana, kakor je tudi umestno, da izreče svojo pripravljenost sestavljati listo za ta opravila sposobnih oseb. Čast mi je predlagati: »Častita zbornica skleni: Obrniti se je na c. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani s prošnjo, da po nižjeavstrijskem vzgledu osnuje za Kranjsko svet za obdačitev tovarniških poslopij. Hkrati je izreči pripravljenost, da zbornica sestavi potrebni seznam, ki naj bi štel 5—8 oseb.«

Zbornični sluga Franc Pogačnik se nastavi definitivno in se mu zviša plača za 250 K.

Nujni predlogi.

Svetnik g. Leopold Fürsager (napr.) stavi sledeče nujne predloge, ki so bili vsi enoglasno sprejeti:

1. Visoka zbornica skleni naprositi vlado, da naroči obrtnim oblastim, da se pri oddaji obrtnih listov strogo drže zakonskih določil.

2. Ministrstva za javna dela in železniško ministrtvo se naprosi, da ustanovi jedilne vozove III. razreda.

3. Zbornica naj nujno prosi za prezidavo jeseniškega kolodvora.

Za domače gostilničarje.

G. svetnik Lavoslav Bučar vloži interpelacijo domačinov pri oddaji gostilniških in kantinskih koncesij pri zgradbi belokranjske železnice in prosi, naj se zborično predsedstvo tozadevno obrne na vlado, novomeško in črnomeljsko okrajno glavarstvo, da varuje domače interesente.

Tajnik g. dr. Windischer odgvori, da se je to že zgodilo, da pa novomeško okrajno glavarstvo in vlada **nato vlogo nista odgovorila, ker to ni običajno.** Odgovorilo je proti običaju le okrajno glavarstvo v Črnomlju in sicer ugodno. (Prečita dotični nemški spis).

Svetnik **Ivan Hribar:** »Ne vem, če je g. Bučar s tem odgvorom zadovoljen. **Jaz bi na vsak način ne bil.** Taka korporacija kot je trgovska in obrtna zbornca **že zasluži, da ji tudi vlada in okrajno glavarstvo v Novemmestu odgovarja na njene dopise.** Zbornica na jse zato še enkrat obrne nanju z vlogo.

A še nekaj je, nad čemur se jaz spodtikam. Če je trgovska zbornica pisala okrajnemu glavarstvu v Črnomlju v slovenskem jeziku, zahteva zbornica lahko, da se ji odgovarja ravnotako v slovenskem jeziku, ne pa v nemškem. (Odobravanje.)

Predsednik g. Ivan Knez nato ob 7. uri zaključi javno sejo. Sledi tajna.

Prosveta.

Kulturno-historičnega pomena je včerajšnja številka »Slovenskega Ilustrovanega Tednika« za nas Slovence. Slovenski zgodovinar in posebej še pa slovenski literarni zgodovinar se bo moral ozirati na njo in ji odkazati odlično mesto, kajti ta številka »Slov. Ilustrovanega Tednika« proslavlja in ovekovečuje spomin na našega pesnika-velikana **A. Aškerca** tako, **da zasluži** »Slov. Ilustrovani Tednik« **vseh poštenih v resnici narodno čutečih Slovencev priznanje.** Brezdomovinci se bodo mogoče drznili obregniti ob »Slov. Ilustr. Tednik«, ker je proslavil spomin slavnega slovenskega pesnika.

»Slovenski Ilustrovani Tednik« priobčuje o A. Aškercu naslednje slike: Slavni pesnik A. Aškerc (po fotografiji iz zadnje dobe); Aškerc na krovu ladje na potovanju na Črnem morju 4. III. 1906; Aškerc na mrtvaškem odru; častna straža in venci ob mrtvaškem odru v Narodnem domu; krsto z Aškercem nesejo iz Nar. doma na mrtvaški voz; Sokoli-jezdeci na čelu pogrebnega prevoda; zastavonoše, Sokoli in nositelji vencev v sprevodu. Posebno znamenita pa je slika: **Slovenska pesnika Gregorčič in Aškerc kot prijatelja-duhovnika.** Ta slika je posneta po fotografiji, ki je zgodovinske važnosti, ker priča o iskrenem prijateljstvu, ki je vladalo med našma velikima pesnikoma.

»Slov. Ilustr. Tednik« priobčuje tudi tri pesmi o † A. Aškercu in stvarno objektivno pisan pregleden članek (življenjepis).

Priporočamo vsem, ki niso naročniki »S. I. T.«, da si nabavijo vsaj to številko »S. I. T.«. Dobijo jo povsod po tobakarnah, knjigarnah in kolodvorih izvod po samo 18 h!

Razun zgoraj omenjenih slik še vsebuje ta štev. »S. I. T.« sledeče: Cesar Fran Josip I. pozdravi črnogorskega kralja Nikolaja I. na Dunaju, o burnih dogodkih v Budimpešti, ko je poslanec streljal na zborničnega predsednika grofa Tiszo, priobčuje 4 slike; jelen s 5 rogovi; in **prva ženska poslanka v Avstriji** B. Kuneticka v Boleslavi na Češkem. — V vsakem oziru je torej ta številka »S. I. T.« **znamenita in zanimiva.**

Strašna učiteljska rodbinska tragedija.

Trikratni umor in trikratni samomor v učiteljski rodbini.

Strašna rodbinska žaloigra se je zgodila te dni v prijaznem letovišču Rodanu pri Dunaju. 46letni učitelj Franc Raschendorfer, ki je deloval že celih 20 let kot učitelj, je v svojo 44letno soprogo Ano in 19letnim sinom iz prvega zakona izvršil samomor, ostale tri nedorasle otroke iz drugega zakona pa zastrupil Žalostna smrt nesrečnega učitelja je vzbudila med ljudstvom splošno sožalje.

Franc Raschendorfer je bil 15 let poročen z drugo soprogo. Iz prvega zakona je izhajal 19letni sin France, iz drugega zakona pa 14letni Oton, 13letna Ana in 8letni Avgust. Rodbina je imela v županski hiši stanovanje, obstoječe iz sobe, kabineta in kuhinje. Raschendorfer je že par let živel v velikih finančnih stiskah, katere so povzročile razne nezgode v rodbini. V zadnjem času se je poprej prijazni in priljubljeni učitelj zelo spremenil. Bil je otožen, a nihče ni mislil, da namerava izvršiti samomor. Pri šolski mladini in pri prebivalcih je bil izvanredno priljubljen.

Dejanje razkrito.

V petek zjutraj Raschendorferja ni bilo v šolo. Nadučitelj je poslal po njega v stanovanje, toda dobil je vedno odgovor, da je stanovanje zaprto. Vsled tega je o tem takoj obvestil župana Striegla, ki je takoj odšel v spremstvu svojega tajnika Kuderne in zdravnika Wiemerja v učiteljevo stanovanje. Ker so bila vrata zaprta so s silo vlomili. Strašen pogled se je nudil vsem pri vstopu. V sobi so na dveh posteljah ležali učitelj, soproga in najstarejši sin Franc, vsi mrtvi, v kabinetu na posteljah tudi ostali trije otroci mrtvi. V sobi je ležal na mizi kozarec z malinovcem, v kabinetu na stolu razpelo. Zraven je bil listek s sledečo vsebino: »Prodajte vse, kar imamo in poplačajte naše dolgove. Bog mi odpusti grehe. Moral sem to storiti.« Iz tega pisma učitelja in njegovega sina je bila takoj jasno, da je Raschendorfer sporazumno s soprogo in najstarejšim sinom zastrupil mlajše tri otroke in nato izvršil s soprogo in sinom samomor.

S cijankalijem zastrupljeni.

Strašno dejanje se je zgodilo najbrže ponoči. Okoli pol 12. so Raschendorferja še videli pri oknu. Zunaj je razsajala strašna nevihta. Kozarec, v katerem je bil malinovec, je bil namešan s cijankalijem. Otroci so »malinovec« pili in se zgrudili mrtvi na tla. Nato je okusila strup še zakonsko dvojica s sinom Francom. Vsi trije so bili ravnotako na mestu mrtvi.

Tako je končal učitelj Raschendorfer z rodbino svoje življenje, mož, ki je vse svoje življenje posvetil vzgoji otrok, ki so ga silno ljubili. Učiteljska beda ga je pognala v smrt, kakor že marsikoga. 20 let učitelj in 1330 K plače, s tem je povedano vse.

Nehote se spomni pri tej priliki tudi na obupni položaj, v katerem se nahaja kranjsko učiteljstvo, ki s svojo plačo ne more niti živeti niti umreti in mora vrh tega danzadnem še prenašati nasilstva od strani onih, kojih sveta dolžnost bi bila, zboljšati ljudskim izobraževalcem njih gmotni položaj.

Širite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

PRED REŠITVIJO KRIZE.

Dunaj, 20. januarja. V parlamentarnih krogih se sodi, da bo še tekom današnjega večera prišlo do sprave med Poljaki in Heinoldom. Cesar Dlugoszove demisije ni sprejel in želi mirne rešitve vse afere.

POSLANSKA ZBORNICA.

Dunaj, 20. junija. Danes je poslanska zbornica nadaljevala drugo čitanje brambne predloge. V imenu Rusinov je govoril Konstantin **Levicki,** ki je dejal, da Rusini glasujejo za predloge, ker upajo dobiti enkrat pravice. V imenu Poljakov je govoril dr. German, ki je dejal, da bodo Poljaki, ne oziraje se na nastala politična nesoglasja, glasovali za predlogo. Nato je govoril socialni demokrat Sever, za njim pa dr. Kramař, ki je tolmačil stališče večine bivšega enotnega češkega kluba. Dejal je, da Čehi brambne reforme ne dovoljujejo vladi, ampak državi. Češki narod je lojalen napram armadi in želi le, da bi bila tudi armada vedno lojalna napram češkemu narodu. Debata se nadaljuje.

HRVAŠKA.

Zagreb, 20. junija. Poslanci Hrvatske stranke prava so odklonili sodelovanje pri komisarskem narodnem svetu. Isto store tudi opozicionalni delegatje. Svoj sklep je izvršil že kot prvi bivši oddelni načelnik dr. Badaj.

KAPLAN IVAN CVRKOVIČ OBSOJEN.

Osijek, 20. junija. Tukajšnje sodišče je obsodila kaplana Ivana Cvrkoviča **na tri mesece težke ječe,** ker je na velikonočni pondeljek na prižnici govoril politiški govor, v katerem je rekel: »Preplašen sem, ker ne morem govoriti o velikonočnem veselju, ker se nad našo domovino zbirajo tamni oblaki, ki jo lahko uničijo, zato je treba pozabiti na vse strankarske prepire in nesoglasja, ter se združiti, ker trpeli bi vsi, mi imamo sedaj komisarja, sabor je razpuščen, na ulici se ne sme govoriti ničesar. Za to hočem raz to mesto narodu, ki me bo gotovo razumel: Mi nimamo bana, mi imamo komisarja, ki nam bo sodil po svoji lastni volji. Zato se ne čudite ako rečem: Slavimo vstajenje našega odrešenika in prosimo ga, da vstane tudi naša hrvaška domovina! Zbirati se ne memo, zato se pa prebudimo in delajmo za veliko vstajenje domovine!« Radi teh besed je bil kaplan Cvrkovič obsojen radi javnega nasilja in hujskanja, oproščen pa radi motenja vere! Obsojeni je nato vložil priziv in prosil, da se ga do rešitve pusti v svobodo, kar je pa sodišče odbilo.

Odgovorni urednik Radivoj Kor
Last in tisk »Učiteljske tiskar

Mali oglasi.

Spretne šivilje se takoj sprejme. Natančneje v »Prvi anončni pisarni«.

Lepo stanovanje

v solnčni legi, obstoječe iz 2 sob, kuhinje in z vsemi pritiklinami ter delom vrta, **se odda za avgustov termin**

na Dunajski cesti štev. 60.

Svit je rastel in postal močna luč. Skozi širni izhod je zagledal Passavant temne obrise človeških postav, razsvetljene od mnogih plapolajočih bakelj.

Kdo so bili ti ljudje?

Kaj so iskali v katakombah?

Passavanta ni to zanimalo. Bil je oddaljen le še dobrih sto korakov od ljudi in nič ve ni vzdržal. Začel je na vso moč teči. Naj bodo kdor koli, ti ljudje da morajo rešiti...

Deset korakov pred ciljem pa se je hipoma ustavil...

Glasovi so določno udarjali na njegovo uho in med temi glasovi se je izvzel v tistem trenutku najsilnejše krik, ki je pretresel plemiča do kosti.

— Mojster Caboche, evo vam načrtov mojega gospoda...

Glas je prihajal iz Ocquetonvillovih ust!

Passavant se je začutil na robu prepada. Stisnil se je k steni in se zazrl v množico. Poleg Ocquentovilla sta stala Courtehense in Scas in znjimi nebroj burgundskih ljudi. Drugi so bili meščanje, ki jih ni bil videl še nikdar...

Passavant ni pomišlal. Pred njim smrtni sovražniki, za njimi labirint... in odločil se je za prve. Predno pa je stopil med nje, se je hotel prepričati, ali ni dane nobene možnosti, priti cel in zdrav na svetlo.

Potuhnil se je torej in je gledal in poslušal...

Vedno bolj različen in razločen je postajal ta šum in Passavant je spoznal v šumu ljudske glasove.

lila bolj od razbeljenega železa. Mrzlica je na stopila in plemič je bledel.

— Tam, ali, studenec slišim šumljati, vodo vidim...

Stekel je za vizijo, ali studenec se je umaknil. Klical je Thibandija, naročal pijače, cepetal z nogami, da mu urno ne poslužijo, grozil, do pobije vse, da jim poreže ušesa, jim zapali bajto.

Žeji se je pridružila lakota.

Saitano je bil dejal: od žeje in lakote pogineš in od groze. Groza je ždela že v njegovih možganih, žeja se je vgnezdila pravkar vanje in sedaj je sledila tretja pošast: lakota. Peklo v grlu, peklo v želodcu, peklo v glavi. Kremplji blaznosti so se zasajali čimdalje hitrejše v mehki mozeg.

— Na pomoč! Vode! Na pomoč!..

Tuljenje, preje poredko se oglašujoče, je začelo brez prestanka bobneti po hodnikih. Kaj naj bi pomagalo? Koga je klical na pomoč? Nikogar. Tulil je in kričal in prosil požirka vode, metal se na zemljo, vstajal, butal se ob stene, bežal in iztezal roke...

Moči so ga začele polagoma zapuščati, nepremagljiva utrujenost je legla nanj in zgrudil se je tiho, brez besede...

Za utrujenostjo pa je prežala smrt...

Čuti so odmirali, oči so se zaklopile, usta razprla. Počasno, hropeče dihanje se je trgalo iz goltanca.

Plemič Passavant je umiral...

Zavednost je polagoma zapuščala njegovo telo...

V kavarni Central

vsak dan vso noč

KONCERT

nanovo došle priljubljene tamburaške damske kapele „CENTRAL“.

Z velespoštovanjem

Štefan Mihelič, kavarnar.

Par konj, omnibus, kočijo za par konj in več zraven spadajočih potrebščin

proda iz proste roke

Franja Medved v Rudolfovem.

Slovenci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Metodove šolske družbe!

„DAN“ se prodaja v Ljubljani v sledečih tobakarnah

po 6 vin. izvod:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
ČEŠARK, Šelenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUŠNIK, Rimska cesta.
UŠENIČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIŽAJ, Sp. Šiška.
WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKAVRH, Sv. Jakoba trg
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREO, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
KLANŠEK, Tržaška cesta.
JEZERŠEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIČ, Dunajska cesta.
ŠTRAVS, Škofja ulica.
TULACH, Dolenjska cesta.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

naznanja

okasijsko prodajo

poletnih oblek in slamnikov za gospode in dečke, ter poletne damske konfekcije z globoko reduciranimi cenami.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

izvršuje vsa tiskarska dela okusno in po zmernih cenah.

Zaloga županskih in drugih uradnih tiskovin.

Prihod vlakov v Ljubljano iz:

Dunaja . . .	12·55	*3·16	4·48	*5·55	9·56	12·47	*5·21	8·58	*5·31
Trsta	*12·02	4·09	9·04	*11·21	2·51	6·17	*9·47	11·45	
Trbiža	7·23	9·51	11·14	4·20	7·00	8·15	11·33		
Kamnika . . .	6·42	11·00	2·41	6·15	**10·30				
Rudolfovega .	8·59	3·00	9·13						
Kočevja . . .	8·59	3·00	9·13						
Vrhnike . . .	6·38	10·36	7·23						

* Brzovlak. ** Vozi ob nedeljah in praznikih.

Odhod vlakov iz Ljubljane proti:

Dunaju . . .	*12·08	12·18	4·39	7·30	*11·26	3·11	6·32	*9·53	*10·45
Trstu	1·20	*3·22	5·13	*6·03	10·02	1·06	*5·41	8·28	
Trbižu	†5·47	6·52	9·09	11·30	3·32	6·35	10·00		
Kamniku . . .	7·27	11·50	3·12	7·15	**11·00				
Rudolfovem . .	7·32	1·31	7·44						
Kočevju . . .	7.32	1·31	7·44						
Vrhniki . . .	7·35	1·18	8·10						

* Brzovlak. ** Vozi ob nedeljah in praznikih. † Od 26. maja oziroma 1. julija.

Z julijem 1912 začne „Slovenski Ilustrovani Tednik“ priobčevati nov roman

„V službi kalifa“.

„V službi kalifa“ je najznamenitejši roman izza vlade Arabcev v Španiji. Ta roman je od konca do kraja zelo zanimiv, tako da bralec nestrpno pričakuje nadaljevanja, ki ga seznanja z vedno zanimivejšimi doživljaji glavnih oseb. V romanu se opisuje usoda jugoslovanskega kristjanskega kraljeviča Strezinja, ki je bil prijatelj poveljnika telesne straže arabskih kalifov (cesarjev) Wadha el Ameri in usoda kristjanske deklice Fatime. Kot kraljevi odposlanec je Strezinja v sužnji Fatimi spoznal svojo rojakinjo. Fatima se je zaljubila v Strezinjo ter mu je po burnih dogodkih na dvoru rešila življenje, a on pa njej zlato prostost. Ta roman je poln zanimivih zapletljajev in pretresljivih prizorov. Roman „V službi kalifa“ ni nikak šuntroman, temveč ga je spisal odličen pisatelj dr. Vel. Deželič.

Kavarna Leon

Stari trg štev. 30.

Celo noč odprto

Celo noč odprto

Del. glavnica: K 8,000.000. **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica štev. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in agencija v Gradežu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4½%

Tišina je vladala v strašni noči in le medlo, komaj slišno dihanje je pričalo, da pričakuje človeško bitje zadnjega zamaha mrtvaške kose..

Pa usoda je hotela drugače. Passavantu ni bila še pisana smrtna obsodba.

Kako dolgo je ležal v nezavesti?

Ne vemo. Vemo pa, kako je bil vzbujen k življenju.

Vstajenje se je zgodilo hipoma.

V trenutku je bilo to, od utrujenosti strto, od lakote in žeje zmučeno bitje, ta človek, ki je komaj še dihal, ki mu je smrt sedela na vratu, v trenutku je bil Passavant pokoncu, nor od upanja, trepetajoč v nadnaravnem veselju in prestrezal z ušesi šum, ki je prihajal od daleč...

Da šum — človeški glasovi!

Poslušal je. Glasovi so bili zasegli njegovo uho in v tminah je bil sluh obsojen, da podleže zadnji. In v uho so se zatekli zadnji sviti življenja...

Bolj mrtvega nego živega so zagnali ti glasovi pokoncu in sedaj je stal, glavo iztegnjeno pred se ter skušal dobiti smer, v kateri so ležali glasovi. Hotelo se mu je radosti zakričati, stiskal je pesti, da so se nohtovi zakopavali v dlani in z nadčloveškim naporom je zbiral misli.

Natezal je ušesa...

Ali je morebiti le nova iluzija, le novo varanje? Ne, bili so človeški glasovi, prihajajoči od daleč...

Kaj pomeni za nesrečneža, ki mu je vihar razbil ladjo in se krčevito oprijemlje z zadnji-

mi silami rešilne deske, prikazen belih lader v daljni daljavi.

Pa tak nesrečnež vidi še nebo nad sabo. Glad in lakota ga trpinčita, ali luč dneva in svit zvezd mu vlivajo ne da bi vedel, upajočo tolažbo v dušo. Passavant je trpel več. Krona dvojne muke je bila tema, neprodirna noč, brez manjšega svita.

Kaj so pomenili zanj človeški glasovi?

Srce mu je trepetalo. Pri sami misli, da morejo glasovi utihniti vsak hip, zamreti brez sledu, se ga je polaščala blazna motica. Sam ni vedel, kdaj se je začel premikati, glasovi so ga vlekli k sebi kakor sirene pogubni glasovi. Hodil je oprezno, z iztegnjenim vratom, razprostrtimi rokami; celo njegovo bitje je sledilo čarobnemu upanju, ki je vabilo iz daljave. Iz dna pekla iz kraljestva grozot in strahot, muk in trpljenja je bil na poti k življenju k luči... Ako zaide! Ako si izbere drugo cesto nego cesto življenja!... A, ne... šum je postajal razločnejši in nenadoma mu je planil proti koncu rova, po katerem je prodiral žarek luči naproti!....

Nebesa!...

Žarek, medel svit luči, ali vendar svit!

Noč je prenehala biti noč, zagrinjalo najgroznejšega se je pretrgalo od vrha do tal, smrt je bila poslala življenje!

Passavant je začutil opojno sladkost v žilah, kri mu je zavrela po telesu in brezmejno silega se je začutil. Zrl je zamaknjen v žarek in šel za njim.

In čim se je bližal, tem glasnejši je postajal šum in se izpreminjal v besede in krike.

Ker se pride dandanes pri hud' konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem neodvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica štev. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.